

ABREVIATURES

Al costat de les abreviatures dels principals dialectes i llengües donem entre claudàtors les fonts lexico-gràfiques més importants de què ens servim per a cadascun: exceptuem llengües com el francès, italià, anglès, alemany, llatí, grec, on es tracta de fonts universalment conegudes. La llista present no pretén ser completa, però crec que prestarà servei i estalviarà temps.

- a.* (davant un nombre) = any
a. (combinat amb una abreviatura de llengua o dialecte) = alt
a.-alt ant. = alt-alemany antic
a.-al. mj. = alt-alemany mitjà
abr. = abruzzès
ACA = Arxiu de la Corona d'Aragó
acc. = accepció
ac. o *acus.* = acusatiu
adj. = adjectiu
adv. = adverbi
ags. = anglo-saxó, anglès antic
alb. = albanès
al. = alemany
alg. o *alguer* = alguerès [AORBB v i vi; Guarnerio; Parodi; Ciuffo]
alt-arag. o *a.-arag.* = alt-aragonès [Casacuberta, Elcock, Kuhn, Rohlf, Griera, Krüger i recull propi en enquestes de 1965, 1966, amb algunes addicions fornides per Angel Satué del parlar de Bergua, vall de Broto]
amer. = americà
a.-nav. o *anav.* = dial. basc de Navarra [llevat del Roncal i algunes altres valls on es parla b.-nav.]
and. o *andorr.*, veg. cat.
angl. = anglès
ant. = antic
antiq. = antiquat
àr. = àrab [Dozy, Freytag, Lane, Belot, Brunot, Marcas, Steiger, Fagnan, Lerchundi, Tedjini, Beaussier, Griffini, Boqtor, Probst, Cañes, Dieterici, Penrice, Leyden, RMa. = R. Martí, PAlc., Moscati, Solayman, FHarder, ALEntin]
- arag.* = aragonès [Borao, Coll Altabàs, Puyoles-Vallenzuela, Peralta, DAcEsp., Gili; i veg. alt-arag., Sogorb (Torres Fornés); per a la llengua antiga: Tilandier, Serrano Sanz, Pottier, Gorosch, Mz. Pi., G. de Diego, Julia Keller (Alex.), Apol., Liber Regum, Cej. Tes., etc.]
aran. = aranès [Coromines, Voc. Ar., i molt copiosos materials inèdits]
arg. o *argent.* = cast. de l'Argentina
arieg. = parlar llenguadocià de l'Arieja [Fahrholz, Rohlf, Bouts, ALF, FEW]
arm. = armeni
art. = article
alv. = alvernès, dialecte occità de l'Alvèrnia [Vinols, Michalias, Dauzat, TdF, FEW, ALF]
av. o *avèst.* = avèstic
b. = baix
B. = Barcelona
bàlt. = bàltic (= prussia antic + lituà + Itó)
b.-al. ant. = baix-alemany antic [Heliand, Holthausen, Wb.]
Bazt. = Vall de Baztan
bc. = basc
bearn. = bearnès [Lespy-R., Palay, Rohlf, ALF, FEW]
Berg. = Berguedà
b.-gr. = baix-grec, veg. neogr. [Sophoclès, Du Cange, G. Meyer, CGL]
Bielsa = vall arag. a l'O. de la de Gistau [Casacuberta, Rohlf, Badia, Coromines]
BiNa = BNP
bisc. = biscaí
b.-ll. = baix-llatí, llatí escrit i artificial de l'Edat Mit-

- jana, a diferència del llatí tardà, que s'aplica a la llengua escrita dels segles III, IV i V i pot arribar com a màxim fins el VI i VII, i a diferència del llatí vulgar, que s'aplica a la llengua oral d'aquestes mateixes èpoques i de la resta de l'Antiguitat [Du C., Arnaldi, Sella, Baxter-J., i diverses fonts hispàniques en particular Bast-Bass.]
- Bna.* = Barcelona
- b.-nav.* = baix-navarrès, dialecte basc de la Navarra francesa o Benaparra (Donibane Baigorri, Hasparren, etc.) i part de la Navarra espanyola (Valcarlos, Zaraitze = Salazar) [Lande, Azkue]
- BNP* = Bibliothèque Nationale de Paris
- B.-Pyr.* = Basses-Pyrénées, departament francès [Lespy-R., Palay, Rohlf, ALF]
- bras.* = portuguès del Brasil
- bret.* = bretó [Le Gonnidec, Vallée, Falc'hun, Ernault, V. Henry, Loth, Pedersen, Stokes-B., Pok., Walde-P.]
- britòn.* = britònic, branca cèltica que abraça el bretó, el gal·lès (= kymri) i el còrnic [Loth]
- bulg.* = búlgar
- c.* = cap a, cap a l'any
- cal.* = calabrès
- Camp de T. o CpTarr.* = Camp de Tarragona
- Canç.* = Cançoner
- cap.* = capítol
- cast.* = castellà
- cat.* = català
- cèd.* = cèdula
- centr.* = central
- cerd. o cd.* = cerdà
- cf.* = confronteu (confer)
- cit.* = citat (per)
- cl. o clàss.* = clàssic
- coll.* = col·lectiu
- comp.* = compareu
- cond.* = condicional
- conj.* = conjunció; i aplegat amb 1.ª, 2.ª, 3.ª = conjugació
- conjug.* = conjugació
- còrn.* = còrnic, antic idioma cèltic de Cornualla [Jenner, Nance, Thurneysen, Loth, Pokorny]
- CPT.* = compostos
- cub.* = cubà
- dan.* = danès
- dat.* = datiu
- dept.* = departament
- DERIV.* = derivats
- dial.* = dialectal, dialecte
- dicc.* = diccionari
- 1.ª doc.* = primera documentació
- doc., docs.* = document(s)
- dolom.* = dolomític = l'clí central = dialecte retoromànic central (valls trentines i tiroleeses)
- ed., eds.* = edició, edicions
- emp.* = empordanès
- eiv.* = eivissenc
- engad.* = engadinès
- err.* = errada
- err. tip.* = errada d'impremta
- esc.* = escandinau
- esc. ant.* = llengua rúnica i sobretot dels Eddes i les Sagas
- esl.* = eslau [Berneker, Meillet, Leskien, Vondrak, Pokorny]
- eslov.* = eslovè [Leskien, Vondrak]
- escr. Renaix.* = escriptors de la Renaixença entenen especialment els clàssics de la 2.ª meitat del S. XIX i fins a 1914
- espt.* = especialment
- ex.* = exemple
- exs.* = exemples
- f.* = femení, substantiu femení
- fem.* = femení
- fig.* = figuradament
- f^o* = foli
- fr.* = francès
- frànc.* = fràncic
- fris.* = frisó
- frl.* = friulà
- frprov.* = francoprovençal, gran branca o dialecte del francès (sense res de provençal ni d'occità) parlada a Aosta, Savoia, Lionès, major part del Delfinat, Forez i quasi tota la Suïssa francesa.
- fut.* = futur
- gaèl.* = gaèlic (aplicat especialment al d'Escòcia, de vegades incloent-hi el d'Irlanda i de Man = manx)
- gall.* = gal·lec
- gc.* = gascó (cf. bearn., aran., etc.)
- gen.* = genitiu
- genov. o gen.* = genovès
- ger.* = gerundi
- germ.* = germànic
- gloss.* = glossari
- gòt.* = gòtic
- gr.* = grec, especialment el de l'Antiguitat
- gr. biz. o b.-gr.* = bizantí, grec medieval
- gr. mod. o ngr.* = neogrec, grec modern
- guar.* = guaraní
- guip.* = guipuscoà
- hisp.-am.* = hispano-americà
- hit.* = hitita
- H.-Pyr.* = dept. des Hautes-Pyrénées
- i. e.* = id est, això és
- IEC* = Institut d'Estudis Catalans
- Imp.* = imperatiu
- impf.* = imperfet
- Ind.* = indicatiu
- inf.* = infinitiu
- interj.* = interjecció
- intr.* = verb intransitiu
- ir.* = irani
- irl.* = irlandès [Windisch, Stokes, Stokes-B., Ascoli, Mac Bain, O'Reilly, Thurneysen, Kuno Meyer, Pokorny, Pedersen, Vendryes]
- isl.* = islandès
- isl. ant.* = usat de vegades com a sinònim d'esc. ant.
- it.* = italià
- ky.* = kymri = gal·lès [Owen Pughe, Loth, Pokorny]

lab. = labortà, dial. bc. del Labort, part Oest del Pirineu bc. francès
l. c. = lloc citat
let. = *letó* [Endzelin]
lit. = *lituà* [Fränkel, Bender, Trautmann, Buga, Senn, Kurschat, Niedermann]
lit. o liter. = literari
ll. = llatí
llem. = llemosí
llgd. = Llenguadoc, llenguadocià
loc. = locució
lomb. = lombard (dial. it.)
longb. = longobard
m. = masculí, substantiu masculí
maestr. = dialecte del Maestrat
Mall., mall. = Mallorca, mallorquí
mar. = marítim
men. = menorquí [Moll, Febrer-Cardona, Camps-Mercadal, Guinart, Ruiz i Pablo, *I d'Or*, Hernández-Sanz i coses tretes dels treballs toponímics de JMascaró]
mer. = meridional
mex. = mexicà
Misc. = Miscel·lània
mj. = mitjà, mitjan
mod. = modern
moss. o mossàr. = mossàrab
ms., mss. = manuscrit(s)
n. = neutre, nota
nàh. = nàhuatl
nap(ol.) = napolità
neerl. = neerlandès (= holandès + flamenc) [Frankk-v. Wijk-v. Haeringen, Verweis-Verdam, Kilian]
neogr. o negr. = neogrec [Somavera, Vlachos, Hepites, G. Meyer, Pernot, Hesseling, Rohlf, EWUG], cf. b-gr.
NL = nom de lloc
NLL = noms de lloc
nor. = noruec
norm. = normand (dial. fr. de Normandia)
NP = nom (propi) de persona
NPP = noms de persona
o. c. = obra citada
O. C. = Obres Completes
oc. = llengua d'Oc, occità
or. = oriental
Orden. = Ordenances
Ordin. = Ordinacions
orient. o or. = oriental
p. = pàgina
paleosl. = paleoslau
pall. = pallarès
part. = participi
part. p(ass.) = participi passiu
pelv. = pelví (irani mitjà)
per. = peruà
p. ex. = per exemple
pf. = perfet
pic. = picard
piem. = piemontès

p. j. = partit judicial de
pl. o plur. = plural
pol. = polonès
pop. = popular
port. = portuguès [Bluteau, Moraes, Figueiredo, Vieira, H. Michaëlis, Lima-Barroso, Nascentes, Cortesão, Leite de Vasconcelos, C. Michaëlis, Gonçalves Viana, *RLus.*, Dalgado, Nunes, Viterbo, Cornu, etc.]
pp. = pàgines
p. p. = publicat per
pqpf. = plusquamperfet
pràcr. = pràcrit
prep. = preposició
pre-rom. = pre-romà
pres. = present
pret. = pretèrit
1.ª doc. = primera documentació
Princ. = Principat de Catalunya
princ. = principis del
pron. = pronom
prov. = provençal (no usat en el sentit d'occità, però comprenent-hi sovint el Delfinat occitànic i l'Alpí) o província
pruss. i pruss. ant. = prussia antic, llengua bàltica parlada a la Prússia oriental i documentada en els Ss. xv-xviii en què quedà extingida [Trautmann, Mažiulis, Elbing, *Catecismes*, etc.]
publ. = publicat
Pyr-Or. = Pyrénées Orientales
quítx. = quítxua
r^o = recto (oposat a verso = revers)
Renaix. = Renaixença
ribag. = ribagorçà
rodan. = rodanès (aproximadament = llengua de Mistral, provençal de Vaclusa i Bouches-du-Rhône)
roerg. = roergat (= dept. Aveyron)
ronc. = roncalès (dialecte basc avui extingit)
roms. = romanès
Ross., ross. = Rosselló, rossellonès (en l'abreviatura ross. s'inclou tota l'àrea dial. que comprèn Ross., Conflent, Vallespir, Capcir i Cerdanya alta i baixa)
rrom. o reto-rom. = reto-romànic
rs. = rus [Vasmer, Preobrazhenski, Makaroff, Boyer-Speranski, etc.]
S. = segle
sbcro. = serbocroat [Skok, Vaillant]
scr. = sànscrit
s. f. = substantiu femení
sic. = sicilià
sing. = singular
s. m. = substantiu masculí
ss. = següents
Ss. = segles
sselv. = sobreselvà (dial. reto-romànic de l'Alt Rin)
Subj. = subjuntiu
subst. = substantiu
sul. = suletí (dialecte basc de la Soule = Zuberoa, part or. del País Basc francès)
s. v. = sub voce / sub verbo

tip. = tipogràfic
tir. a p. = tirada a part
toc. = tocar
tol. = tolosà
Tort., tort. = Tortosa, tortosí
tosc. = toscà
tr. = verb transitiu
trad. = traduït (per)
tx. = txec
ucr. = ucraïnès

v. = verb, vers (nombre d'un vers)
v^o = verso (= revers)
V. = vegeu
Val., val. = València, valencià
var. = variant
veg. = vegeu
ven. o venec. = venecià
venez. = veneçolà
Vf. = Vilafranca
xil. = xilè

* = Mots que han d'haver existit però no estan documentats.
 * = Mots que han estat suposats però no han existit.

+ = Mots catalans no registrats fins ara en els diccionaris.